

929 16. Febr. 1894: 2. Beh. af Lovf. om en forandr. Fordel. af Folketingsvalgkr. 930

komme ind paa en Forøgelse af Kredse. — det var i det hele for tidligt — men Erkendelsen af, at der ingen anden Vej var, hvis man overhovedet vilde en rationel Gennemførelse af Grundlovens § 32 end at forøge Folketingsvalgekredse, har fæstnet sig mere og mere med Aarene. Allerede i 1874 havde hele Udvalget, Højre og Venstre, stillet Forslag til en Dagsorden, hvori man opfordrede Regeringen til at fremkomme med Forslag til en Ordning, hvorved der blev 125 Valgkredse, og Dagsordenen indeholdt desuden andre Ting, hvorpaa jeg ikke skal komme ind i Øjeblikket. — Ved Behandlingen af et lignende Lovforslag i 1880, gjorde den samme Betragtning sig endnu gældende. Højres Ordfører, Højesteretsassessor Rimestad, gjorde den Gang gældende, at der kun var to Veje til en virkelig rationel Gennemførelse af Grundlovens § 32. Med den højterede Formands Tilladelse, maa jeg maaftte oplæse nogle faa Linier af Rimestads Udtalelser fra den Tid: Til „en fuldstændig, virkelig rationel Gennemførelse af Grundlovens Forordning, var der kun to Veje at gaa“, enten „at stride til en Inddeling af Landet i saa mange Kredse, som blev antydet af det forrige Udvalg i 1873—74, nemlig 125“ eller „at forandre Grundloven — a n d r e M a a d e r g i v e s d e r n e m l i g i k k e — idet man slog et Tal fast, hvilket vel sagtens maatte være det Tal, som vi hidtil have haft“. Han foretrak den sidste Vej, men den havde den Ulempe, at ogsaa den krævede „en fuldstændig Omordning af samtlige Valgkredse; thi uden en saadan vilde den tilstedeværende Uretfærdighed jo blive den samme“, og desuden vilde man vanskelig holde sig til denne ene Endring af Grundloven. Det var derfor tvivlsomt, om ikke den af Regeringen anviste Vej i det væsentlige „er den naturligeste og fornuftigste at gaa. Man opfylder derved ganske vist ikke Grundlovens Bud, det maa man fuldstændig erkende, men man kommer det dog langt nærmere, end det nuværende“. Saaledes taler Rimestad om Regeringens Forslag; det er nemlig et Forslag om en Forøgelse med nogle faa Kredse, der er Tale om. Højremindretallet i samme Samling stillede subsidiært et Forslag ogsaa om en betydelig Forøgelse, saa vidt jeg husker

til 123 Kredse, og udtaler sig derom i følgende Retning: „Naar de forskellige politiske Opfattelser ikke kunne, under en noget videre Fortolkning af Grundlovens Ord, enes om, hvad der er billigt og hensigtsmæssigt og samtidig saa velupartist som grundlovsmæssigt tilstedeligt, er der kun et at gøre: alle maa bøje sig for Grundlovens utvivlsomme Bud og med Opgivelse af særlige Ønsker slutte sig til en Gennemførelse af, hvad denne udtrykkelig henviser til.“ Altsaa Højremindretallet har den Gang erkendt dette, og den samme Erkendelse har, som sagt, fæstnet sig mere og mere med Aarene. Jeg skal ikke opholde mig videre herved, men kun nævne ganske kort, at Folketinget den 29de Marts 1886 første Gang med stort Flertal vedtog et Forslag om 1 Folketingsmand i Forhold til 16,000 Indvaanere. Videre skal jeg nævne, at selv Regeringen har i 1890 stillet sig i lignende Retning, altsaa bøjte sig for den samme Opfattelse, og under Behandlingen af dette første Regeringsforslag har hele Udvalget i Folketinget under 31te Marts 1890 udtalt, at man var enig i, at det var den rigtige Løsning, at man under de nuværende Forhold var nødt til at gaa den Vej. Det samme erkendtes endvidere, da Folketinget i Februar 1892 vedtog et Forslag, som med 66 Stemmer mod 3 blev oversendt til Landstinget.

Disse Kendsgerninger, som jeg har maattet indskrænke mig til at nævne saa kort som muligt, bevise efter min Mening klart, at de forskellige Faktorer, de forskellige Sider, selv Regeringen, have anerkendt stedse stærkere og stærkere, at Grundlovens § 32 netop kræver en Forøgelse af Folketingskredse, og det, som jeg synes er det stærkeste Vidnesbyrd i saa Henseende, er Regeringens forskellige Forslag fra 1871 til nu. 11 Gange har der foreligget Regeringsforslag, og alle 11 Gange have de gaaet ud paa Forøgelse af Folketingskredse i større eller mindre Grad, men intet Forslag fra Regeringen har lydt paa en Grundlovsforandring.

Det erede Mindretals Betragtninger om, at en Forøgelse af Valgkredse i øvrigt findes utilraadelig, skal jeg slet ikke komme ind paa. Det forekommer mig, at de Betragtninger, man kan opstille i saa Hen-